

Paper Nationaal Verkeerskunde Congres 2023
Categorie: Discussie
Marjan Knippenberg
18 mei 2023

Thema

Tijdens het Nationaal Verkeerskunde Congres wordt het publiek dit jaar meegenomen in tal van presentaties, workshops en walkshops met als thema *Grensverleggend groeien; een mobiliteitsopgave met een groot sociaal aspect*. De informatie die aangeboden wordt is gebaseerd op papers geschreven door vakgenoten. Dat is goed. En mooi.

Maar hoeveel van die papers gaan over het plezier dat je kunt hebben in mobiliteit? Wordt er ergens verteld over hoe leuk, gezellig, bijzonder en verbindend van A naar B reizen kan zijn? De enige in de mobiliteitswereld die ik in de afgelopen jaren daar iets over heb horen zeggen is Hans Stevens, momenteel senior beleidsmedewerker bij de gemeente Rotterdam. De uitvinder van de term 'Mobiliteitsgeluk'.

Bijzondere ervaring

Heel wat jaren geleden heb ik tijdens een reis van Nijmegen naar Utrecht iets meegemaakt dat mijn kijk op reizen totaal heeft veranderd. Ik ging met mijn inmiddels ex-man dat traject liften i.p.v. met de auto. Gewoon voor de lol. Worden we nog meegenomen, nu we er helemaal niet meer uitzien als studenten?

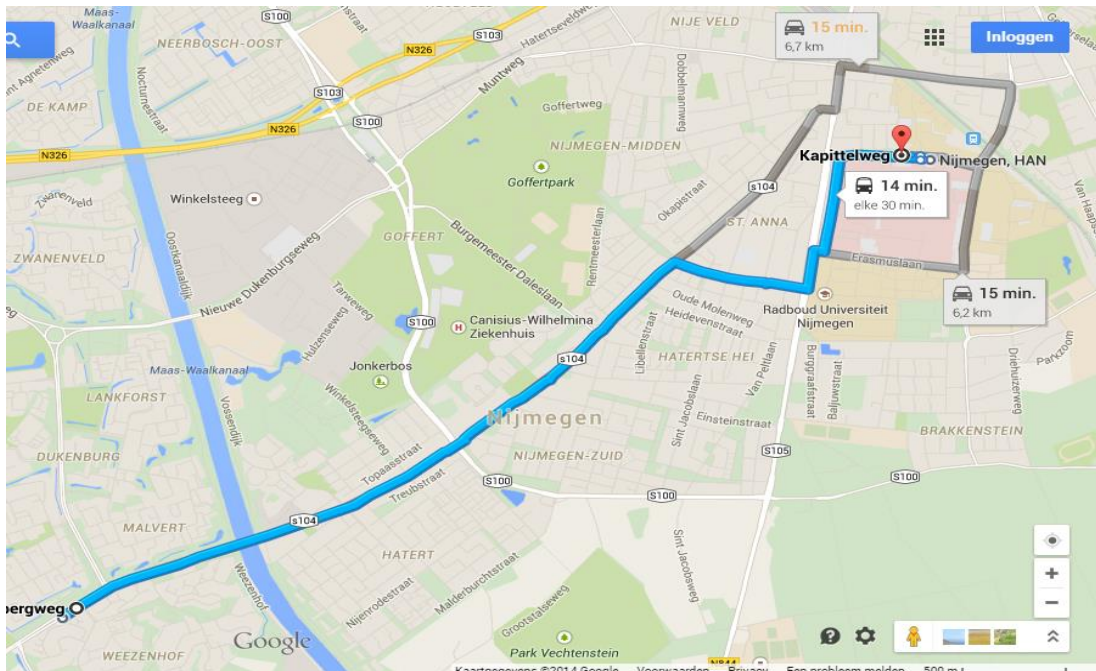
Dat werden we. Door een Marokkaanse jongen. En die zit niet in mijn dagelijkse, doorgaans blank en hoogopgeleide, bubbel. En het werd een heel bijzonder ritje. We stelden ons open voor elkaar. We deden allebei ons best om er een leuk ritje van te maken. We deelden persoonlijke dingen. Ik zag de dingen eens door zijn ogen. Dat werkt verbindend en maakt dat je meer begrip voor elkaar krijgt.

Ik besepte dat dit alles te maken had met de setting waarin we ons bevonden. Op straat zou ik nooit zo'n contact met hem hebben gemaakt. Wat is liften eigenlijk een prachtige manier om in aanraking te komen met mensen uit alle lagen van de bevolking. Wat kan dat veel opleveren op sociaal vlak. Wat een geweldige manier om van A naar B te komen, met een bijzondere bijvangst.

Het is wetenschappelijk bewezen dat je van een praatje met een vreemde gelukkiger wordt. Het idee erachter is dat je toch even je *happy face* opzet, ook al stapte je chagrijnig uit bed. En dat werkt dus blijkbaar door gedurende je dag.

Experiment

Ik begon me af te vragen of je in deze tijd nog wel kon liften. Het is immers uit het straatbeeld verdwenen door de OV-jaarkaart. En zou ik bijvoorbeeld structureel naar mijn werk kunnen liften? Een afstand van 6 km van de rand van Nijmegen naar het Radboudumc.

Om daar achter te komen heb ik het gewoon een keer geprobeerd. Op de heenweg stond ik bij een bushalte met een havenkom met een bordje 'Radboud' en op de terugweg bij een parkeerhaven met een bordje 'Weezenhof', de wijk waar ik woonde. Het ging ontzettend makkelijk, het ging ontzettend snel en was vooral heel erg leuk. Ik stapte met een grote glimlach de auto uit en de chauffeur reed weer verder met een prettig gevoel over de goede daad die hij had verricht.

Dus toen was ik verslaafd. Ruim 2 jaar ben ik iedere woensdag liftend naar mijn werk en weer naar huis gereisd. Het was in één woord: fan-tas-tisch!

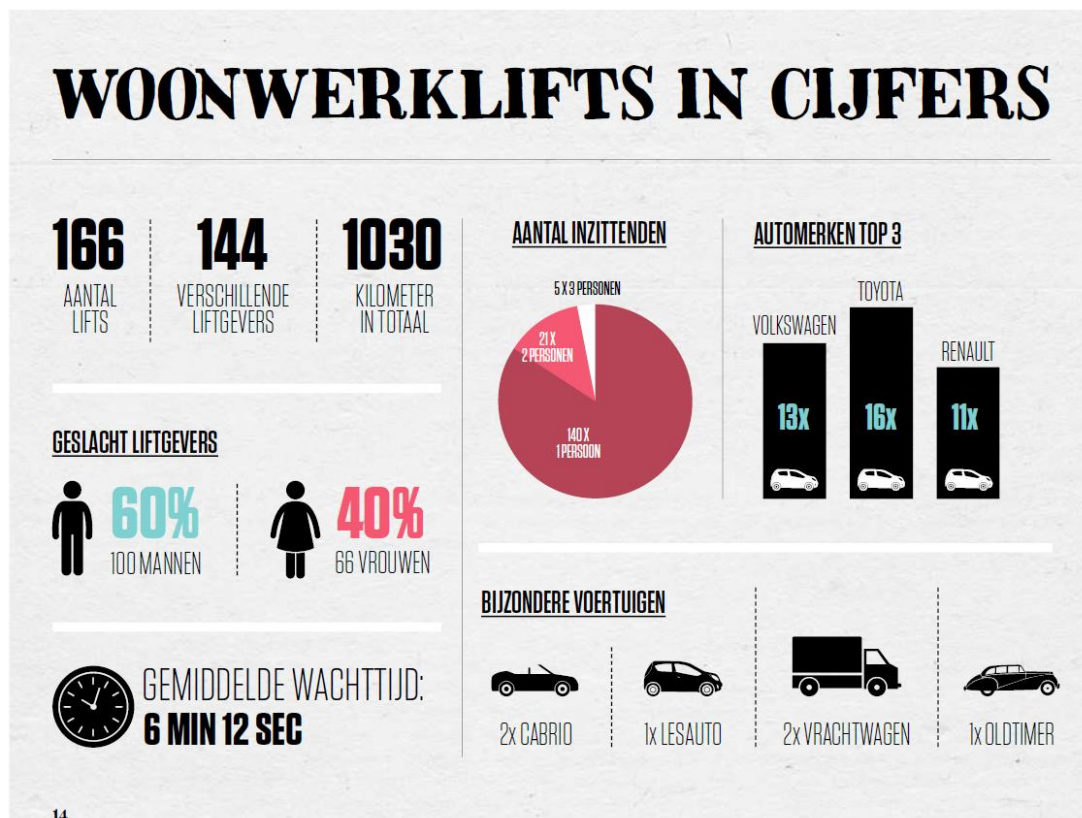
Ik werd meegenomen door een chirurg, rioolmedewerker, student, patiënt, verpleegkundige, weduwe, klusjesman, vrachtwagenchauffeur, huisvrouw, advocaat, vluchteling, wiskundeleraar, ICT-medewerker, militair, hardloper, moeder met kleine kinderen, apothekersassistent, mensen uit Marokko, Turkije en Yemen en nog veel

meer andere mensen. Echt een doorsnee van mensen uit alle lagen van de bevolking.

Het waren leuke, gezellige, grappige en soms ook ontroerende ontmoetingen. Mensen vertrouwden mij dingen toe die zelfs hun eigen familie nog niet wist. Dat ze in een IVF-traject zaten of het geslacht van het kindje dat op komst is. Ik kreeg van iemand een bosje munt en werd zelfs uitgenodigd voor een Arabische bruiloft.

Data

In het Radboudumc werk ik als onderzoeker op een afdeling die wetenschappelijk onderzoek doet naar de kwaliteit van de gezondheidszorg. Ik ben gewend om data bij te houden en dat heb ik dus ook gedaan van alle lifts die ik heb gekregen.

Men vroeg vaak of ik lang moest wachten en toen ben ik mijn wachttijd bij gaan houden met een stopwatch. Mijn gemiddelde wachttijd: 6 minuten en 12 seconden. In het boek *Zes minuten wachten op geluk* heb ik 100 bijzondere ontmoetingen tijdens het liften naar het werk beschreven.

Initiatief

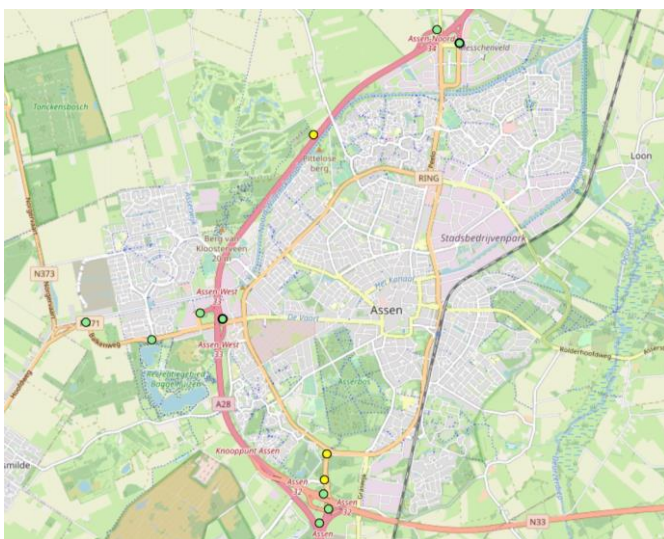
Terwijl ik bezig was met deze manier van reizen hoorde ik mensen om me heen continue klagen over bussen of treinen die weer eens niet reden of vertraging hadden. Over de overvolle parkeergarages en hoge parkeertarieven. En dan kon ik alleen maar denken; probeer je bestemming eens aan te geven op een bordje als de bus niet komt. Dat was ten slotte het enige verschil tussen mij en de mensen bij de bushalte waar ik lifte. Maar de reisbeleving was vervolgens totaal anders.

Ik vond het zonde dat men niet meer liftte en ben een initiatief gestart om liften als serieuze vervoersmethode onder de aandacht te brengen. In 2014 heb ik het initiatief omgezet in Stichting NederlandLift, samen met Lars König. Liften verdient echt een herwaardering. Het is een hele slimme manier van reizen. Het is gratis, sociaal, dikwijls sneller dan OV, je hebt geen parkeerproblemen en het blijft de meest efficiënte manier van samenrijden. Je hoeft niks af te spreken op een bepaalde tijd en men hoeft niet om te rijden. Je staat immers al op de route van de chauffeur.

In een enquête die de stichting heeft uitgezet via een oproep in de Kampioen (+/- 800 respondenten) werd de vraag gesteld 'Neemt u weleens lifters mee?'

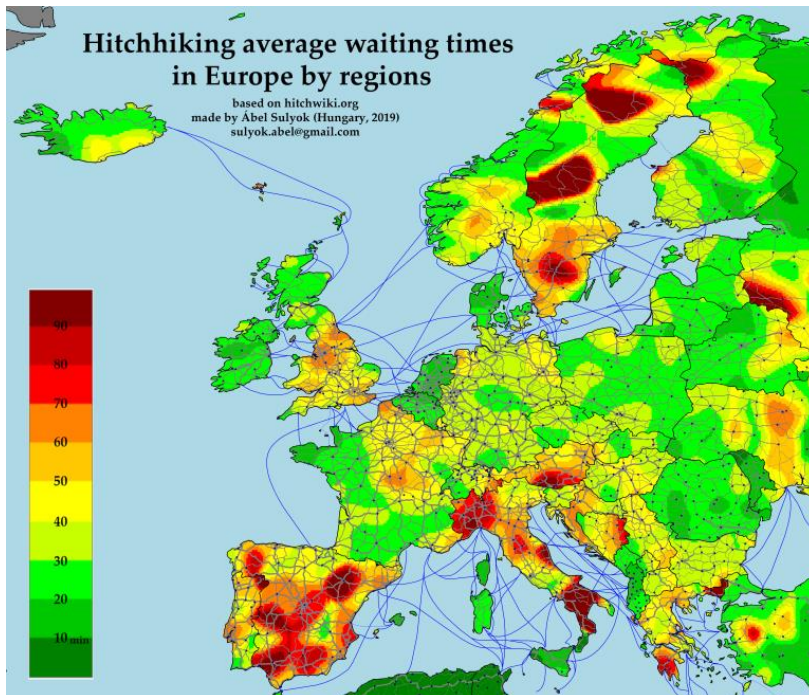
Neemt u weleens lifters mee?	
38,3 % Nee	62,7% Ja / Zou ik wel willen
Waarom niet?	Waarom wel?
79,6% vind het gevaarlijk, je weet nooit wie je in je auto laat	61,3% Ik help graag mensen
29,9% ik zie nooit lifters	49,5 % Ik heb vroeger ook gelift en wil wat terug doen
6,1% meestal geen plaats in de auto	45% Ik vind het leuk om op die manier andere mensen te ontmoeten
5,4% geen tijd voor	5,5% Ik kan het gezelschap wel gebruiken
4,8% ik kan vaak niet veilig stoppen	

Bijna 63% geeft daarop een positief antwoord. Er lijkt geen gebrek aan liftgevers. Dat blijkt ook uit gegevens van Hitchwiki, een wereldwijd platform voor lifters. Op de interactieve kaart van Hitchwiki kunnen lifters aangeven waar ze hebben staan liften, hoe goed/slecht dat ging en wat de wachttijd was.

Hun feedback wordt dan als een rood, geel of groen bolletje weergegeven.

Hitchwiki heeft uit al die ingegeven data een kaart van Europa gegeneerd met de gemiddelde wachttijd per land.

Nederland is het beste liftland van Europa.

In de enquête van de stichting werd ook gevraagd: 'Waarom zou u niet naar het werk kunnen/willen liften?'

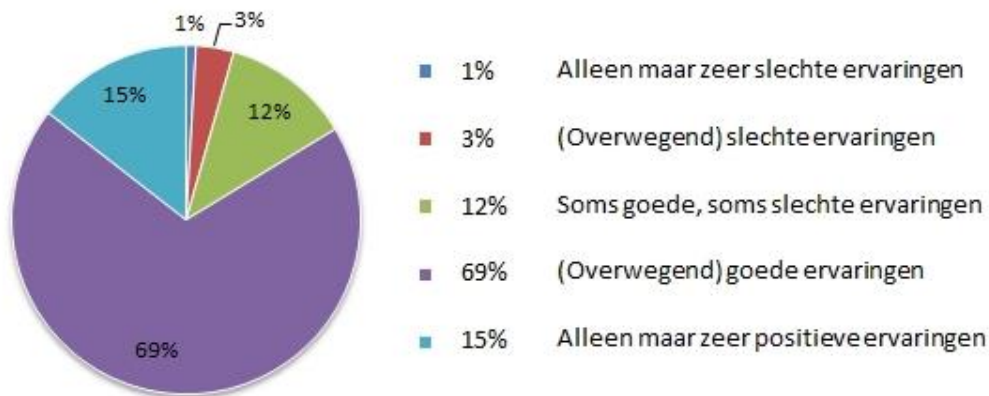

Naast de te verwachten redenen om niet naar het werk te liften zoals “ik vind liften gevaarlijk” en “ik wil niet te laat komen”, was het meest gegeven antwoord op die vraag “Het komt niet in me op om te gaan liften”. Dus misschien hoeven we sommige mensen er alleen maar aan te helpen herinneren dat die optie ook nog bestaat. Liften zal niet voor iedereen een optie zijn, maar voor sommigen misschien wel.

Imago

Liften heeft een negatief imago. Het is gevaarlijk. In de enquête noemt 23% dat als reden waarom men niet lift. Maar uit diezelfde enquête blijkt ook dat de angst voor negatieve ervaringen onevenredig groot is. Slechts 1% noemt alleen maar zeer slechte ervaringen en dan werd met name lange wachttijden en dat het niet lukt genoemd. Een enkele keer ging het om onheuse bejegening of slecht rijgedrag.

Ervaringen met liften

In deze Belgische folder van Wegwijzer VZW staan hele goede en bruikbare tips hoe je een lift af kunt slaan en hoe je weer uit de auto kunt komen als je in de chauffeur hebt vergist. De stichting wil ook graag zo'n folder ontwikkelen en uitgeven, zodat een lifter voorbereid langs de kant van de weg staat en weet wat hij/zij kan doen.

Naast het risicovolle imago ziet men lifters vaak als studenten zonder geld die in hun vrije tijd of op vakantie op die manier reizen. Zonde, want het kan zoveel meer zijn.

Noodzaak

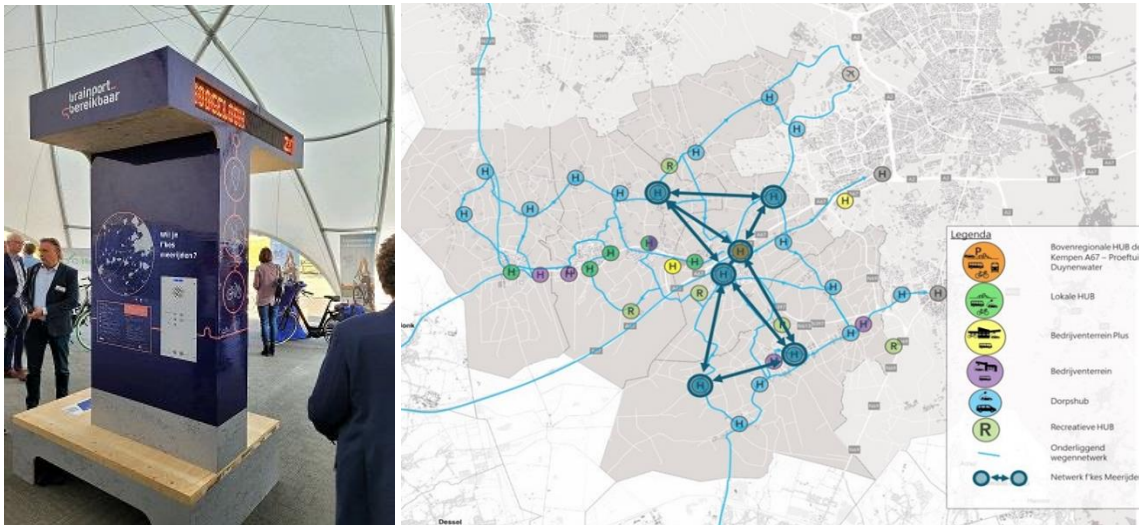
Naast de liftende backpacker zie je dat mensen liften als dat samenhangt met noodzaak. Mensen liften soms als ze autopech hebben. In landen waar de middelen (auto, benzine) schaars zijn, is het de normaalste zaak van de wereld om naar je werk te liften (zoals in Cuba).

Misschien ontstaat die noodzaak in Nederland ook weer in bepaalde gebieden waar de buslijnen wegvallen. Waar de vervoersarmoede optreedt. Daar zie je initiatieven van bewoners zelf ontstaan om het liften naar de dichtstbijzijnde stad beter te faciliteren door het plaatsen van liftpalen. Zoals in Lemelerveld, [Heeg](#), Langweer en Oldemarkt.

Liften in Nederland

Er is op dit moment slechts één initiatief in Nederland waarbij liften vanuit een mobiliteitsproject wordt gestimuleerd: Fkes Meerijden.

Men kan de bestemming aangeven op een liftzuil. Stichting NederlandLift steunt dit initiatief uiteraard van harte, maar ziet ook de nodige uitdagingen. Vanaf september zullen er zes liftzuilen in regio de Kempen geplaatst worden.

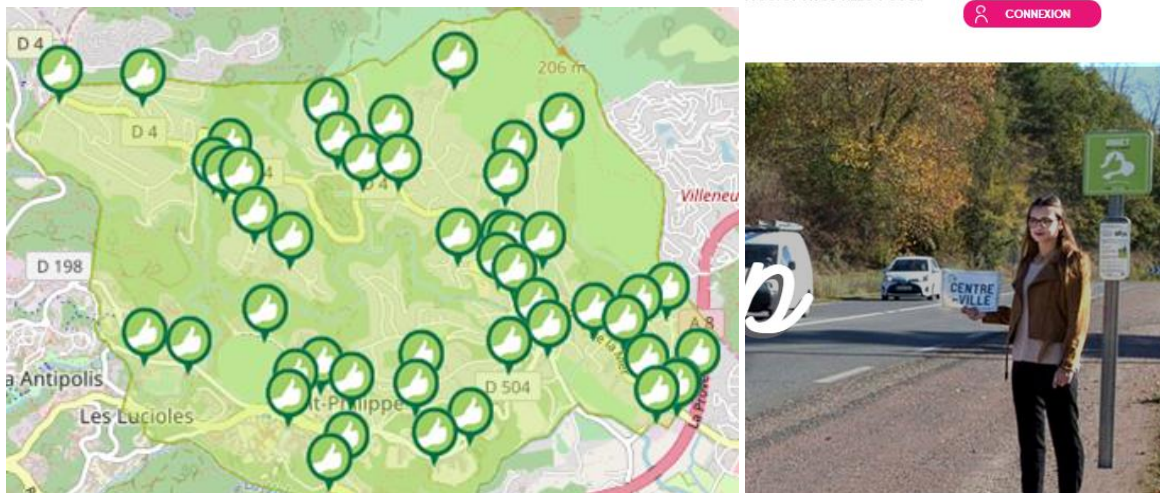
Nederland loopt achter

Nederland loopt achter als het gaat om vanuit de overheid gesteunde liftinitiatieven. In Duitsland zijn al jaren meer dan 1000 Mitfahrbankjes geplaatst.

Mitfahrbank Hürup © Bopen Op Klima- und Energiewende e.V.

En in België (Covoitstop) en Frankrijk (Rezopouce) hebben ze een heel gebied voorzien van strategische liftplaatsen met professionele bijbehorende bebording.

In Denemarken heeft Carsten Theede het met zijn Balffernationen recent nog voor elkaar gekregen om een gebied te voorzien van liftershaltes.

Dat men liften in Nederland niet als een volwaardige vervoersmethode ziet kunnen we simpelweg afleiden uit de diversiteit die er bestaat in de bebording van de liftershalte en het afnemende aantal "officiële" liftershaltes.

Aan de oproep van de stichting aan deze gemeentes om allemaal hetzelfde bord te hanteren voor de uniformiteit werd geen gehoor gegeven.

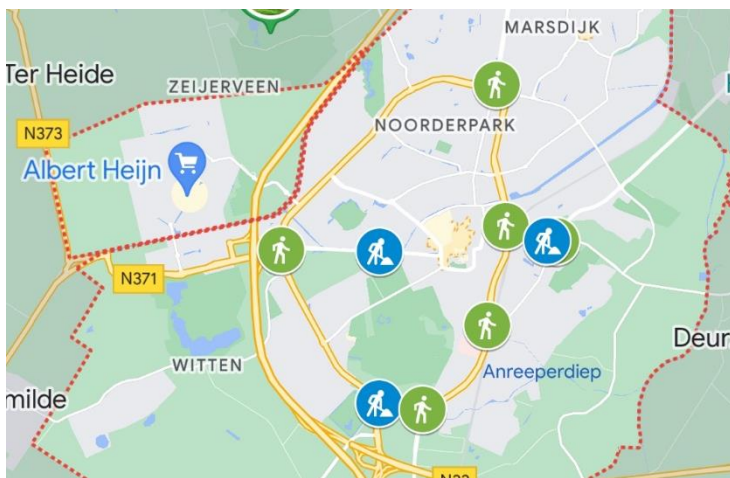
Oproep gemeentes

De afgelopen weken heeft Stichting Nederlandlift alle Provincies en de wethouders Mobiliteit / Verkeer van alle 342 gemeentes van Nederland aangeschreven. Of ze ervoor open staan om het idee te verkennen om liften als volwaardige vervoersmethode in hun gemeente te beter te faciliteren. Wellicht kan het voor sommige mensen een oplossing bieden voor de mobiliteitsproblematiek die speelt,

maar zijn ze de optie liften simpelweg vergeten. En het hoeft allemaal niet zoveel te kosten.

Met het aanwijzen en beborden van strategische en veilige plekken breng je de optie liften weer in het straatbeeld en in de hoofden van mensen. De stichting hanteert een aantal criteria waaraan een veilige, maar ook nuttige liftershalte moet voldoen. Je zorgt er zo ook voor dat er niet gelift wordt op plekken waar dat eigenlijk helemaal niet veilig kan. Je vergroot de verkeersveiligheid. Het is fijn om als (beginnend) lifter te weten waar het is toegestaan.

We hebben tot nu toe van 15 gemeentes een positieve reactie gekregen en een verkennend gesprek gevoerd. We hebben voor die gemeentes de strategische locaties voor lifterhaltes op de kaart gezet, gerelateerd aan het mobiliteitsprobleem op korte trajecten dat aldaar speelt.

Een groen icoontje is een locatie die al aan onze criteria voor een veilige liftershalte voldoet. Een blauw icoontje betekent dat er daar nog iets aan de weg moet worden aangepast.

Discussie

Dit paper is ingediend als een discussie paper en moet een duidelijke discussie- en of vraagstelling bevatten. Het mag ook een grappig, pril of bijzonder idee zijn.

Dat liften (nu) nog een bijzondere manier van reizen is, moge duidelijk zijn. Maar we zouden het als stichting juist liever anders zien. Dat het de normaalste zaak van de wereld is om op deze manier iemand op weg te helpen. Dat het gewoon weer in het straatbeeld verschijnt. Dat het in ieders hoofd weer een optie is. Dat het kan helpen tegen bijvoorbeeld vervoersarmoede. Niet alleen zodat mensen van A naar B komen, maar dat men daar plezier in ervaart en Nederland juist ook profiteert van de sociale bijvangst die ermee samenhangt. In het kader van het thema van het congres *Grensverleggend groeien; een mobiliteitsopgave met een groot sociaal aspect* zou je kunnen zeggen *Liften: een mobiliteitsoplossing met een groot sociaal aspect*.

De discussie- en of vraagstelling is: Hoe kunnen we bereiken dat liften als volwaardige vervoersmethode gezien gaat worden en beter gefaciliteerd gaat worden?